

OBSAH

Prolog

ČESKÉ ZEMĚ V PRAVĚKU — 11

Hlava první

POČÁTKY ČESKÉ STÁTNOSTI A KULTURY
V RANÉM STŘEDOVĚKU (6.-10. STOLETÍ) — 23

I. ZÁKLADY STŘEDOVĚKÉ EVROPY — 24

II. VZNIK KMENŮ A KNÍŽECÍ MOCI — 29

II/1 *Příchod Slovanů* — 29

II/2 *Sámova říše* — 31

II/3 *Slovanské kmeny a počátky rodové knížecí moci* — 32

III. VELKÁ MORAVA A CYRILOMETODĚJSKÁ MISIE — 34

III/1 *Východofranská říše a křesťanské misie* — 34

III/2 *Mojmír a Pribina* — 35

III/3 *Vláda knížete Rastislava* — 36

III/4 *Rozmach říše knížete Svatopluka* — 39

III/5 *Mojmír II. a zánik Velké Moravy* — 41

III/6 *Kultura Velké Moravy* — 43

IV. PŘEMYSLOVSKÉ A SLAVNÍKOVSKÉ ČECHY V 10. STOLETÍ — 45

IV/1 *Proměny střední Evropy* — 45

IV/2 *Přemyslovské sjednocení Čech* — 46

IV/3 *Panování knížete Václava Svatého,
jeho zavraždění a kanonizace* — 48

IV/4 *Říše Boleslava I. a Boleslava II.* — 51

IV/5 *Počátky křesťanské kultury v Čechách* — 55

Hlava druhá

ČESKÉ KNÍŽECTVÍ V 11. A 12. STOLETÍ — 57

I. ROMÁNSKÁ KULTURA A PŘECHOD
K ROZVINUTĚJŠÍM ETAPÁM STŘEDOVĚKU — 58

II. VÝVOJ ČESKÉHO STÁTU V OBDOBÍ
SENIORÁTU DO ROKU 1125 — 60

II/1 *Přemyslovský stát mezi císařstvím Jindřicha II.*

a říší Boleslava I. Chrabrého — 60

II/2 *Expanze knížete Břetislava I.* — 61

II/3 *Státní organizace a seniorátní řád* — 62

II/4 *Politický vývoj v druhé polovině 11. století* — 64

II/5 *„Cesty na strmý vrchol slávy“ v první čtvrtině 12. století* — 66

II/6 *Duchovní struktury společnosti v 11. století* — 69

III. STÁTNÍ MOC A POČÁTKY ŠLECHTY — 70

III/1 *Soběslav I. a symbolický význam bitvy u Chlumce* — 70

III/2 *Doba knížete (krále) Vladislava II. (I.)* — 72

III/3 *Rozbroje mezi Přemyslovci v poslední čtvrtině 12. století* — 73

III/4 *Sídelní, hospodářská a právní „výstavba země“* — 75

III/5 *Kultura 12. století* — 79

Hlava třetí

ČESKÉ KRÁLOVSTVÍ VE 13. STOLETÍ — 83

I. TŘINÁCTÉ STOLETÍ V EVROPĚ A V ČECHÁCH
(VĚK ŘÁDU A SYNTÉZY, PROMĚN I KONTINUITY) — 84

II. KRÁLOVSTVÍ PŘEMYSLA OTAKARA I.

A VÁCLAVA I. — 86

II/1 *Politika krále Přemysla Otakara I. (1197–1230)* — 86

II/2 *Emancipace církve za biskupa Ondřeje* — 88

II/3 *Král Václav I. (1230–1253)* — 89

II/4 *Společnost, stát a šlechtické rody
v první polovině 13. století* — 91

II/5 *Kulturní vývoj; Anežka Česká* — 95

- III. PANOVÁNÍ KRÁLE PŘEMYSLA OTAKARA II. — 97
III/1 *Mladý Přemysl a česká hegemonie od Alp po Balt* — 97
III/2 *Vnitřní politika Přemysla Otakara II.* — 100
III/3 *Boj o korutanské dědictví; odboj šlechty proti Přemyslovi
a bitva na Moravském poli* — 103
III/4 *Vrcholně středověká kolonizace a zakládání měst* — 108

IV. DOBA POSLEDNÍCH PŘEMYSLOVCŮ — 111

- IV/1 *Obnova království šlechtou v letech 1278–1290* — 111
IV/2 *Nový vzestup Čech za králů Václava II. a Václava III.* — 114
IV/3 *Společnost, hospodářství a kultura* — 118

Hlava čtvrtá

VRCHOL A KRIZE ČESKÉHO STŘEDOVĚKÉHO STÁTU — 123

I. GOTIKA: SOUŘADNICE MYŠLENÍ VRCHOLNÉHO
A POZDNÍHO STŘEDOVĚKU — 124

II. POLITICKÉ DĚNÍ VE 14. STOLETÍ — 130

- II/1 *Proměny českého státu v době po vymření Přemyslovců
a za krále Jana Lucemburského v letech 1306–1333* — 130
II/2 *Cesta Karla Lucemburského na římský a český trůn* — 138
II/3 *Politický a státoprávní vývoj českého státu za vlády
Karla IV.* — 142
II/4 *Karlova říšská politika* — 145
II/5 *Císařovo dědictví* — 151
II/6 *Vnitřní a zahraniční politika Václava IV.* — 153

III. HOSPODÁŘSKÝ A SOCIÁLNÍ VÝVOJ — 161

- III/1 *Příčiny ekonomické prosperity za vlády Karla IV.* — 161
III/2 *Zahraníční a vnitřní obchod* — 164
III/3 *Společenská krize na přelomu 14. a 15. století* — 167

IV. PŘEDHUSITSKÁ KULTURA — 174

- IV/1 *Změna náboženského cítění* — 174

- IV/2 *Vzdělanost a školství* — 178
IV/3 *Literatura a hudba* — 182
IV/4 *Výtvarné umění* — 186
IV/5 *Rozdíly v kulturním stylu společenských vrstev* — 190

Hlava pátá

HUSITSTVÍ — 193

I. KOŘENY, PŘÍČINY A CÍLE HUSITSKÉHO ZÁPASU — 194

II. PROMĚNY POLITICKÉHO DĚNÍ — 201

II/1 *V předvečer revoluce (1401–1419)* — 201

II/2 *Hlavní husitské směry a jejich charakteristika* — 207

II/3 *Husitská revoluce (1419–1436), její průběh a důsledky* — 212

II/4 *Zápas o český trůn (1436–1458)* — 224

II/5 *Vláda Jiřího z Poděbrad (1458–1471)* — 227

II/6 *Počátky jagellonské vlády a potvrzení výsledků
husitských zápasů (1471–1485)* — 231

III. HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ POMĚRY — 235

III/1 *Ekonomická situace v letech 1401–1485* — 235

III/2 *Válečnictví husitské doby a jeho společenský dosah* — 239

IV. KULTURA DOBY HUSITSKÉ — 241

IV/1 *Náboženské poměry* — 241

IV/2 *Vzdělanost a školství* — 244

IV/3 *Literatura a hudba* — 246

IV/4 *Výtvarné umění* — 251

Hlava šestá

ČESKÝ STAVOVSKÝ STÁT (1485–1620) — 257

I. POJMOSLOVÍ EPOCHY: HUMANISMUS – RENESANCE –
REFORMACE – PROTIREFORMACE – STAVOVSTVÍ –
CENTRALISMUS – MANÝRISMUS — 258

II. ZFORMOVÁNÍ A VÝVOJ STAVOVSKÉHO STÁTU — 266

- II/1 *Zápas měst se šlechtou* — 266
- II/2 *Systém stavovského státu* — 271
- II/3 *Mocenský nástup Habsburků* — 274
- II/4 *První pokusy o vytvoření centralizované monarchie (1527–1547)* — 277
- II/5 *Od nezdařeného stavovského odboje k České konfesi (1547–1575)* — 281
- II/6 *Od České konfese k předvečeru stavovského povstání (1576–1617)* — 284
- II/7 *Stavovské povstání a bitva na Bílé hoře (1618–1620)* — 292

III. HOSPODÁŘSTVÍ A SPOLEČNOST

V PŘEDBĚLOHORSKÉM STÁTĚ — 298

- III/1 *Překonání hospodářského rozvratu* — 298
- III/2 *Šlechtické podnikání a postavení poddaných* — 300
- III/3 *Města a obchod* — 304

IV. KULTURA ČESKÉHO STAVOVSKÉHO STÁTU — 306

- IV/1 *Náboženské poměry v mezinárodních souvislostech* — 306
- IV/2 *Vzdělanost a školství na prahu novověku* — 310
- IV/3 *Literatura a hudba pod vlivem humanismu, renesance a reformace* — 317
- IV/4 *Renesance a manýrismus ve výtvarném umění* — 324

Hlava sedmá

ČESKÉ ZEMĚ PO BÍLÉ HOŘE — 329

I. BAROKO A ABSOLUTISMUS — 330

II. VNITŘNÍ A ZAHRANIČNÍ POLITIKA HABSBURSKÝCH PANOVNÍKŮ — 333

PRŮBĚH TŘICETILETÉ VÁLKY — 334

- II/1 *Válka česko-falcká (1618–1623)* — 334
- II/2 *Válka dánská (1625–1629)* — 336
- II/3 *Válka švédská (1630–1635)* — 338
- II/4 *Válka švédsko-francouzská (1635–1648)* — 340
- II/5 *Politické a správní důsledky stavovského povstání a třicetileté války pro české země* — 342
- II/6 *Vláda Leopolda I. (1657–1705); turecké nebezpečí* — 343
- II/7 *Války o dědictví španělské; vláda Josefa I. (1705–1711)* — 347
- II/8 *Doba Karla VI.; úsilí o prosazení pragmatické sankce* — 348
- II/9 *Hlavní směry politického vývoje* — 351

III. EKONOMICKÝ VÝVOJ ČESKÝCH ZEMÍ (1620–1740) — 352

- III/1 *Hospodářské důsledky třicetileté války* — 352
- III/2 *Poválečná obnova; ekonomické teorie merkantilismu* — 355
- III/3 *Šlechtický velkostatek a postavení poddaných* — 356
- III/4 *Povstání poddaných* — 359
- III/5 *Města a řemesla* — 361
- III/6 *Obchod, počátky průmyslu, vznik manufaktur* — 363
- III/7 *Rysy ekonomického vývoje* — 366

IV. DUCHOVNÍ A KULTURNÍ VÝVOJ — 367

- IV/1 *Rekatolizace* — 367
- IV/2 *Změna náboženského smýšlení* — 370
- IV/3 *Úloha církve ve společnosti* — 373
- IV/4 *Školství a vzdělanost* — 375
- IV/5 *Proměny v pobělohorském kulturním životě; emigrace* — 378
- IV/6 *Katolická literatura v českých zemích* — 380
- IV/7 *Výtvarné umění a hudba* — 383
- IV/8 *Kultura elit a kultura „masová“* — 388
- IV/9 *Shrnutí duchovního a kulturního vývoje* — 391

ZDROJE VYOBRAZENÍ — 393

REJSTŘÍK OSOB A MÍST — 399